

מסכת ידיים

פרק ד

א. בָּו בַּיּוֹם גָּמְנוּ וַגָּמְרוּ עַל עֲרָבָת הַרְגָּלִים, שֶׁהִיא מִשְׁנִי לְגַיּוֹ וְעַד תִּשְׁעָה קָבֵין שְׁגַסְקָה, שֶׁהִיא טָמֵא מִזְרָס. שְׁרַבְיִ עַקְיבָּא אָמֵר,
עֲרָבָת הַרְגָּלִים כְּשֶׁמֶה:

ב. בָּו בַּיּוֹם אָמְרוּ, כָּל הַזְּבָחִים שְׁגַזְבָּחוּ שֶׁלָּא לְשָׁמָן, כְּשֶׁרִים, אֲלָא
שֶׁלָּא עָלוּ לְבָעָלִים לְשׁוֹם חֻזְבָּה, חִוֵּז מִן הַפֶּסֶח וּמִן הַחֲטָאת. הַפֶּסֶח
בָּזְמָנוֹ, וַחֲטָאת בְּכָל זָמָן. רַבִּי אַלְיעָזָר אָמֵר, אָף הָאָשָׁם. הַפֶּסֶח
בָּזְמָנוֹ, וַחֲטָאת וַחֲאָשָׁם בְּכָל זָמָן. אָמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בָּן עַזָּאי,
מַקְבְּלָנִי מִפִּי שְׁבָעִים וָשְׁנִים זָקָנוּ, בַּיּוֹם שְׁהַוְשִׁיבוּ אֶת רַבִּי אַלְיעָזָר בָּן
עַזְרִיה בִּישִׁיבָה, שָׁפַל הַזְּבָחִים הַגְּאַכְלִין שְׁגַזְבָּחוּ שֶׁלָּא לְשָׁמָן,
כְּשֶׁרִים, אֲלָא שֶׁלָּא עָלוּ לְבָעָלִים לְשׁוֹם חֻזְבָּה, חִוֵּז מִן הַפֶּסֶח וּמִן
הַחֲטָאת. לֹא הָוָסִיף בָּן עַזָּאי אֲלָא הָעֹלָה, וְלֹא הָדוֹי לוֹ חֲכָמִים:

ג. בָּו בַּיּוֹם אָמְרוּ, עַמְוֹן וּמוֹאָב, מַה הֵן בְּשִׁבְיִיעַת. גִּזְרָ רַבִּי טְרָפּוֹן,
מַעֲשֵׂר עֲנֵי. וְגִזְרָ רַבִּי אַלְיעָזָר בָּן עַזְרִיה, מַעֲשֵׂר שְׁנִי. אָמֵר רַבִּי

ישמעאל, אלעזר בנו עזירה, עליו ראה למד, שאפה מחהمير,
שכל המחהمير, עליו ראה למד. אמר לו רבי אלעזר בנו עזירה,
ישמעאל אחיו, אני לא שגית מפדר השנים, טרפון אחיו שנח, ועליו
ראה למד. השיב רבי טרפון, מצרים חוץ לאرض, עמו ומוֹאָב
חוּץ לאָרֶץ, מה מצרים מעשר עני בשביית, אף עמו ומוֹאָב
מעשר עני בשביית. השיב רבי אלעזר בנו עזירה, בכל חוץ לאָרֶץ,
עמו ומוֹאָב חוץ לאָרֶץ, מה בכל מעשר שני בשביית, אף עמו
ומוֹאָב מעשר שני בשביית. אמר רבי טרפון, מצרים שהיה
קורובה, שעשויה מעשר עני, شيءיו עני ישראל נסמכים עליו
שבפיית, אף עמו ומוֹאָב, שהם קרובים, נעשים מעשר עני,
שיהם עני ישראל נסמכים עליהם בשביית. אמר לו רבי אלעזר
בון עזירה, הרי אתה כממנו עמו, ואין אתה אלא כמפסיד גבשות.
קובע אתה את השים מלהוריד טל ומטר, שגאמר (מלacci ג),
היקבע אדם אלהים כי אתה קבוע קבעיםarti ואמרתם בפה קבענו
המעשר והתרומה. אמר רבי יהושע, הרי גי כמשיב על טרפון אחיו,
אבל לא לענו דבריו. מצרים מעשה חדש, ובכל מעשה ישו,
והנדון שלפנינו מעשה חדש. ידונ מעשה חדש מעשה חדש, ואל
ידונ מעשה חדש מעשה ישו. מצרים מעשה זקנים, ובכל מעשה
גבאים, והנדון שלפנינו מעשה זקנים. ידונ מעשה זקנים מעשה
זקנים, ואל ידונ מעשה זקנים מעשה גבאים. גמנו וגמורו, עמו
ומוֹאָב מעשرين מעשר עני בשביית. וכשבא רבי יוסי בון

זרמְסָקִית אֲצֵל רַבִּי אַלְיָזֶר בֶּלֹוד, אָמָר לוֹ, מָה חָדוֹשׁ הִיא לְכֶם בַּבָּית הַמְּדָרָשׁ הַיּוֹם. אָמָר לוֹ, גָּמָנוּ וְגָמָרוּ, עַמּוֹן וּמוֹאָב מַעֲשָׂרִים מַעֲשָׂר עָנִי בְּשִׁבְיעִית. בְּכָה רַבִּי אַלְיָזֶר וְאָמָר, סֹד ה' לִירָאֵיו וּבְרִיתוֹ לְהֻזְּדִיעָם (תְּהִלִּים כה). צָא וְאָמָר לָהֶם, אֶל פְּחַשׂוּ לִמְנִינְכֶם. מַקְבֵּל אָנִי מַרְבָּן יוֹחָנָן בּוֹ זְכָאי, שְׁשָׁמָעַ מַרְבָּבוֹ, וַרְבּוֹ מַרְבָּבוֹ עַד הַלְּכָה לְמַשְׁה מִסִּינִי, שְׁעַמּוֹן וּמוֹאָב מַעֲשָׂרִים מַעֲשָׂר עָנִי בְּשִׁבְיעִית:

ד. בּוֹ בַּיּוֹם בָּא יְהוּדָה, גַּר עַמּוֹנִי, וּעַמְּדָ לְפָנֵיכֶן בַּבָּית הַמְּדָרָשׁ. אָמָר לָהֶם, מָה אָנִי לְבָא בְּקָהָל. אָמָר לוֹ רַבּוֹ גָּמְלִיאֵל, אָסָור אַתָּה. אָמָר לוֹ רַבִּי יְהוֹשָׁעַ, מַתְּפֵר אַתָּה. אָמָר לוֹ רַבּוֹ גָּמְלִיאֵל, הַכְּתוּב אָמָר (דְּבָרִים כג), לֹא יָבָא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בְּקָהָל ה' גַּم דָּוָר עַשְׁרִי וְגוֹ'. אָמָר לוֹ רַבִּי יְהוֹשָׁעַ, וְכֵי עַמּוֹנִים וּמוֹאָבִים בְּמָקוֹםָם הֵן. כָּבֵר עַלֵּה סְנַחֲרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וּבְלִבְלִיל אֶת כָּל הַאֲמֹות, שְׁגָאָמָר (יִשְׁעִיה י), וְאַסִּיר אֲבוֹלָת עַמִּים וּעֲתֹדוֹתֵיכֶם שׁוֹשַׂתִּי וְאַזְרִיךְ פָּאָבֵר יְזָבֵים. אָמָר לוֹ רַבּוֹ גָּמְלִיאֵל, הַכְּתוּב אָמָר (ירמיה מט), וְאַחֲרֵי כֵּן אָשִׁיב אֶת שְׁבּוֹת בְּנֵי עַמּוֹן, וְכָבֵר חִזּוֹר. אָמָר לוֹ רַבִּי יְהוֹשָׁעַ, הַכְּתוּב אָמָר (ירמיה ל' ג), וְשַׁבְּתִי אֶת שְׁבּוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַיְהִי יְהוּדָה, וְעַדְיָן לֹא שָׁבֹו.

הַפִּירּוֹהוּ לְבָא בְּקָהָל:

ה. תַּرְגּוּם שְׁבַעֲזָרָא וְשְׁבַעֲגִיאָל, מַטְמָא אֶת הַידִּים. תַּרְגּוּם שְׁכַתְבּוּ עַבְרִית וּעַבְרִית שְׁכַתְבּוּ תַּרְגּוּם, וּכְתֵב עַבְרִי, אֵינוֹ מַטְמָא אֶת הַידִּים. לְעוֹלָם אֵינוֹ מַטְמָא, עַד שִׁיכְתּוּבָנוּ אַשּׁוּרִית, עַל הַעֲוָר, וּבְרוּ:

ו. אומרים צדוקים, קובלין אנו עלייכם, פרושים, שאם אומרים, כתבי הקדש מטמאין את הידים, וספריו הומרים אין מטה מא את הידים. אמר רבנן בנו זכאי, וכי אין לנו על הפרושים אלא זו בלבד. הרי הם אומרים, עצמות חמור טהורין ועצמות יוחנן כהן גדול טמאים. אמרו לו, לפי חכמו היא טמאתו, שלא יעשה אדם עצמות אביו ואמו פרודות. אמר להם, אף כתבי הקדש לפי חכמו היא טמאתו, וספריו הומריס, שאינו חביבין, אין מטה מאין את הידים:

ז. אומרים צדוקין, קובלין אנו עלייכם, פרושים, שאם מטהרים את הנזוק. אומרים הפרושים, קובלין אנו עלייכם, צדוקים, שאם מטהרים את אמת הטעים הבאיה מבית הקברות. אומרים צדוקין, קובלין אנו עלייכם, פרושים, שאם אומרים, שורי וחמוריו שהזיקו, חביבין. ועבדי ואמתה שהזיקו, פטורין. מה אם שורי וחמוריו, שאני חיב בהם מצות, הרי אני חיב בונזקן. עבדי ואמתה, שאני חיב בהן מצות, אין דין שאהא חיב בונזקן. אמרו להם, לא. אם אמרתם בשורי וחמוריו, שאין בהם דעת, תאמרו בעבדי ובאמת, שאיש בהם דעת. שאם אקניטם, ילה וינליך גדיישו של אחר ואהא חיב לשלים:

ח. אמר צדוקי גלילי, קובל אני עלייכם, פרושים, שאם כותבין את המושל עם משה בגט. אומרים פרושים, קובלין אנו עלייה,

אֲדוֹקִי גָּלִילִי, שְׁאַפְּמַן כוֹתְבִים אֶת הַמוֹשֵׁל עִם הַשֵּׁם בָּרְךָ, וְלֹא עוֹד,
אֲלֹא שְׁאַפְּמַן כוֹתְבִין אֶת הַמוֹשֵׁל מִלְמָעָלָן וְאֶת הַשֵּׁם מִלְמָתָן, שְׁגָגָאַמְרָ
(שמות ה) וַיֹּאמֶר פְּרֻעָה מֵי ה' אֲשֶׁר אֲשֶׁר בְּקָלוּ לְשַׁלֵּחַ אֶת
יִשְׂרָאֵל. וּבְשַׁלְקָה מֵהוּ אָוּמָר (שם ט), ה' הַצְדִיקָה: